

কৃষক বাইজলৈ গোহাৰি

আমাৰ এই 'ঘৰে - পথাৰে' পত্ৰিকাখনৰ গ্ৰাহকভুক্ত হ'বলৈ অথবা নৱীকৰণ কৰিবলৈ বছেৰেকীয়া বৰঙণি ১০.০০ (দহ) টকা মনি অৰ্ডাৰযোগে তলৰ ঠিকনাত পঠাই যেন।

সম্পাদক

'ঘৰে-পথাৰে'

সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

ঘৰে-পথাৰে

পষেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

এই সংখ্যাত আছে -

বিষয়	পৃষ্ঠা
☐ বানাক্ৰান্ত অঞ্চলত শালিধান ..	২
☐ আগতীয়া ফুল কবি আৰু ..	২
☐ আমাৰ একাষাৰ	৩
☐ মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম	৩
☐ উদ্যান শস্য	৪
☐ জীবাণু সাৰ ব্যৱহাৰ কৰোঁতে ..	৪

৪৩ তম বছৰ

সংখ্যা ১৪

১৬ জুলাই - ২০২২

১ - ১৫ শাওণ, ১৯৪৪ শক

মূল্য - ১.০০ টকা

GHARE - PATHARE

PMG - 19 of 2005 - 06

মুখ্যমন্ত্ৰীৰ সাহায্য পুঁজিলৈ অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ৪৪,৮৯,৭৯৪ টকাৰ অনুদান

ৰাজ্যখনৰ বিভিন্ন জিলাত প্ৰলয়ংকাৰী বানপানীয়ে দুৰ্বিসহ পৰিবেশৰ সৃষ্টি কৰাৰ সময়তে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ে বানাক্ৰান্তক সকাহ দিয়াৰ বাবে যোৱা ১৪ জুলাই তাৰিখে মুখ্যমন্ত্ৰীৰ সাহায্য পুঁজিলৈ ৪৪,৮৯,৭৯৪ টকাৰ অনুদান প্ৰদান কৰে। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন ডেকাই দিশপুৰৰ জনতা ভৱনত অসমৰ মুখ্যমন্ত্ৰী ড° হিমন্ত বিশ্ব শৰ্মাৰ হাতত এই ধনবাশিৰ চেক প্ৰদান কৰে।

মুখ্যমন্ত্ৰী ড° হিমন্ত বিশ্ব শৰ্মাৰ হাতত অনুদানৰ চেক প্ৰদান কৰিছে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন ডেকাই আৰু কাষত যুটীয়া পঞ্জীয়ক ড° বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ শৰ্মা আৰু পশু চিকিৎসা বিজ্ঞানগুৰু ড° বিবেকানন্দ শইকীয়া

অনুদান আগবঢ়োৱাৰ সময়ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ খানাপাৰাস্থিত যুটীয়া পঞ্জীয়ক ড° বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ শৰ্মা আৰু পশু চিকিৎসা বিজ্ঞানগুৰু ড° বিবেকানন্দ শইকীয়াও উপস্থিত থাকে। চেক গ্ৰহণ

কৰি মুখ্যমন্ত্ৰী ড° হিমন্ত বিশ্ব শৰ্মাই অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ এই পদক্ষেপক আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জনায়। উল্লেখ্য যে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ

সমূহ শিক্ষক, বিষয়া আৰু কৰ্মচাৰীৰ এদিনৰ দৰমহাৰ পৰা এই ধনবাশি মুখ্যমন্ত্ৰীৰ বান সাহায্য পুঁজিলৈ আগবঢ়োৱা হয়।

নগাওঁ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ উদ্যোগত পশু চিকিৎসা শিবিৰ সম্পন্ন

এইবেলি কেইবাটাও বানে গৰকিছে নগাওঁ জিলা। ক্ষতিগ্ৰস্থ হৈছে স্বাভাৱিক জনজীৱন। পশু-পক্ষীসমূহো

সাহায্যৰ্থে নগাওঁ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ উদ্যোগত আৰু ৰাজ্যিক পশু পশুচিকিৎসালয়, ৰহাৰ সহযোগত যোৱা

গান্ধীবীৰত আয়োজন কৰা পশু স্বাস্থ্য শিবিৰত টীকাৰণৰ এটি দৃশ্য

যথেষ্ট বিপদসংকুল অৱস্থাৰ সন্মুখীন হৈছে। সেয়ে বন্যাৰ্ত জীৱ-জন্তুৰ

১৪ জুলাই তাৰিখে গান্ধীবীৰত এটি পশু স্বাস্থ্য শিবিৰৰ আয়োজন কৰা হয়। প্ৰায়

৪৬০ টা গৰু, ছাগলী, হাঁহ-কুকুৰাক এই শিবিৰৰ জৰিয়তে বিভিন্ন ধৰণৰ চিকিৎসা আৰু স্বাস্থ্যজনিত পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা হয়। শিবিৰত উপস্থিত থাকি নগাওঁ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ মূৰব্বী ড° নিৰঞ্জন ডেকাই পশুপালকসকলক নিয়মীয়াকৈ বিভিন্ন ৰোগৰ প্ৰতিবেদনসমূহ দিয়াবলৈ আহ্বান জনায়। কেন্দ্ৰটোৰ পশু বিজ্ঞান বিভাগৰ বিশেষজ্ঞ ডাঃ অনিমেস ডেকা আৰু ৰাজ্যিক পশুচিকিৎসালয়, ৰহাৰ পশু চিকিৎসক ডাঃ পৰি মজিন্দাৰ বৰুৱাই বানঅধ্যুষিত অঞ্চলৰ পশু-পক্ষীৰ প্ৰতিপালনৰ ওপৰত বিভিন্ন পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়। পশু স্বাস্থ্য শিবিৰৰ এই অনুষ্ঠানত অংশ গ্ৰহণ কৰে কেন্দ্ৰটোৰ ভূমি বিজ্ঞান বিভাগৰ বিশেষজ্ঞ দীপেন চন্দ্ৰ নাথ, ষ্টেন'গ্ৰাফাৰ জুৰি দত্ত খাউণ্ড, বিলায়েঞ্চ কোম্পানীৰ অশোক মল্লিক, গাওঁবুঢ়া বিষুং পাতৰৰ লগতে বিভিন্ন বিভাগৰ বিষয়ববীয়াৰ সহিতে গান্ধীবীৰৰ সৰবৰহী ব্যক্তি শৰত পাতৰ, হীৰামণি পাতৰ, ৰণিমা চাৰিঙীয়া, ৰিতুমণি ৰাজবংশী আৰু সমূহ গান্ধীবীৰীয়া বাইজ।

তিতাবৰ আঞ্চলিক কৃষি গৱেষণা কেন্দ্ৰত জলবায়ু পৰিবৰ্তিত পৰিবেশত ধানখেতিৰ সম্ভাৱনীয়তাৰ ওপৰত সপ্তাহজোৰা প্ৰশিক্ষণ সম্পন্ন

জলবায়ু পৰিবৰ্তিত পৰিবেশত উত্তৰ-পূব ভাৰতত উন্নত প্ৰযুক্তিৰ ধানখেতিৰ ধাৰণা আৰু ব্যৱহাৰ্যতা শীৰ্ষক এক সপ্তাহজোৰা প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচীৰ যোৱা ২৭ জুনৰ পৰা ২ জুলাইলৈ অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ তিতাবৰস্থিত আঞ্চলিক কৃষি গৱেষণা কেন্দ্ৰত অনুষ্ঠিত হৈ যায়। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন ডেকাই প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচীৰ শুভাৰম্ভণি অনুষ্ঠানত উপস্থিত থাকি জলবায়ু পৰিবৰ্তিত পৰিবেশত অসমত ধানখেতিৰ সম্পদ আৰু সম্ভাৱনীয়তাৰ ওপৰত বক্তব্য আগবঢ়ায়। অনুষ্ঠানত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি গৱেষণা সঞ্চালক ড° অশোক ভট্টাচাৰ্য আৰু গৱেষণা কেন্দ্ৰটোৰ মুখ্য বিজ্ঞানী ড° সঞ্জয় কুমাৰ চেতিয়াও উপস্থিত থাকে। এচ.ই.আৰ.বি.ৰ অৰ্থসাহায্যৰে অনুষ্ঠিত এই প্ৰশিক্ষণত উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ বিভিন্ন প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা ৩৯ গৰাকী নিৰ্বাচিত সহযোগী অধ্যাপক, গৱেষক তথা কনিষ্ঠ বিজ্ঞানীয়ে অংশ গ্ৰহণ কৰে। আলোচনাত জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ প্ৰেক্ষাপটত হোৱা অসুবিধা আৰু জটিলতাসমূহ প্ৰশমিত কৰাৰ ওপৰত

বিশেষভাৱে আলোচনা কৰা হয়। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি অৰ্থনীতি, কৃষি জৈৱপ্ৰযুক্তি, কৃষিপ্ৰজনন আৰু বংশগতি তথা কৃষি বিজ্ঞানৰ জ্যেষ্ঠ অধ্যাপক, বিজ্ঞানীসকলে শেহতীয়া প্ৰযুক্তিৰ জৰিয়তে জলবায়ু পৰিবৰ্তিত পৰিস্থিতিত জলবায়ুৰ সৈতে খাপখোৱা বীজৰ সৈতে কৃষি প্ৰযুক্তি আগবঢ়াই নিয়াৰ ওপৰত আলোচনা আগবঢ়ায়। ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানৰ নতুন দিল্লীস্থিত জ্যেষ্ঠ বিজ্ঞানী অক্ষয় তালুকদাৰে পৰিবৰ্তিত জলবায়ুত অসমৰ প্ৰেক্ষাপটত ধানখেতিৰ নতুন নতুন সম্ভাৱনাৰ ওপৰত আলোকপাত কৰে। বীজ উদ্যোগ আৰু ধানৰ বজাৰৰ সম্ভাৱনীয়তা আৰু অৰ্থনৈতিক দিশত ভূমিকা সম্পৰ্কতো বিশেষভাৱে আলোচনা কৰা হয়। প্ৰশিক্ষণৰ সামৰণি অনুষ্ঠানত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠক, উত্তৰ-পূব জৈৱ প্ৰযুক্তিবিদ্যা কেন্দ্ৰৰ সঞ্চালক ড° বিদ্যুৎ কুমাৰ শৰ্মা, কৃষি জৈৱ প্ৰযুক্তিবিদ্যা বিভাগৰ মূৰব্বী ড° এম. কে. মোডী আৰু তিতাবৰ আঞ্চলিক কৃষি গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ মুখ্য বিজ্ঞানী ড° সঞ্জয় কুমাৰ চেতিয়াইও অংশ গ্ৰহণ কৰে।

জুলাই মাহৰ সম্ভাব্য কীট-পতংগৰ ব্যৱস্থাপনা

এইমাহৰ কৃষি বিষয়ক পৰামৰ্শৰ বাবে আমি, অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিশেষজ্ঞসকল যথাক্ৰমে - ড° দিলীপ কুমাৰ শইকীয়া, ড° পুলিন পাটগিৰি, ড° ৰাতুল কুমাৰ বৰা, ড° ছাহিদুৰ ৰহমান আৰু ড° পূৰ্ণিমা দাসৰ কাষ চাপিছিলোঁ। তেখেতসকলে আগবঢ়োৱা দিহা-পৰামৰ্শসমূহ তলত উল্লেখ কৰিলোঁ।
© বৰ্তমান সমগ্ৰ ৰাজ্য বানৰ কৰলত পৰিছে। বানৰ পাচত খৰাং অৱস্থা দেখা

দিলেই কৃষকসকল শৰপোকৰ আক্ৰমণৰ বাবে সতৰ্ক হোৱা প্ৰয়োজন। ধানৰোৱাৰ পাচত কৃষকসকলে অন্ততঃ এসপ্তাহৰ অন্তৰে অন্তৰে খেতিডবা ওপৰৰ পৰা তললৈ নিৰীক্ষণ কৰা উচিত। ইয়াৰ দ্বাৰা পোক-পতংগৰ আক্ৰমণৰ প্ৰাৰম্ভিক অৱস্থাতে চিনাক্ত কৰি খেতিৰ প্ৰকৃত লাভ বৃদ্ধি কৰিব পাৰি। শৰপোকৰ পলুবোৰ দিনৰ ভাগত মাটিৰ তলত থাকি কৃষকৰ অলক্ষিতে (৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

বানাক্রান্ত অঞ্চলত শালিধানৰ খেতিৰ ব্যৱস্থাপনা

অসমত ধান খেতি যদিও আছ, শালি আৰু বৰো হিচাপে কৰা হয় তথাপি শালি খেতিৰ প্ৰসাৰতা অধিক। আহাৰ-শাওণ মাহত আৰম্ভ কৰি আঘোণ-পূহ মাহত চপোৱা খেতিয়েই শালি খেতি। আমাৰ ৰাজ্যখন প্ৰতিবছৰে বানপানীৰ কবলত পৰে আৰু ধান খেতিৰ বিস্তৰ ক্ষতি সাধন হয় ফলত কৃষক ৰাইজ অৰ্থনৈতিকভাবে ক্ষতিৰ সন্মুখীন হোৱাৰ উপৰি হাৰভঙা পৰিশ্ৰম অথলে যায়। এনে পৰিস্থিতিত কৃষক ৰাইজে হতাশ নহৈ বানাক্রান্ত অঞ্চলত শালিধানৰ খেতিৰ পৰা কেনেকৈ আশানুৰূপ উৎপাদন পাব পাৰি তাৰ প্ৰতিহে চকু দিয়া উচিত।

জাত নিৰ্বাচন: অসমৰ শালিধানৰ খেতি কৰা বহু অঞ্চলত কঠীয়া ৰোপণ কৰাৰ পাছতেই বানপানী আহি ৰোৱা কঠীয়া নষ্ট কৰি পেলায়। এনে পৰিস্থিতিত দুসপ্তাহলৈকে (১৫-১৮ দিন পৰ্য্যন্ত) পানীত ডুব গৈ থাকিও বাচি থকা শালিধানৰ জাত যেনে - ৰঞ্জিৎ চাব-১, বাহাদুৰ চাব-১, জলশ্ৰী, জলকুঁৱৰী আৰু গ্লান নামৰ তিনিবিধ ধান অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ে উদ্ভাৱন কৰি উলিয়াইছে।

তিনিওবিধ জাতেই পঞ্চজ আৰু এফ. আৰ. ১৩ এ নামৰ জাত দুটাৰ মাজত সংকৰণ ঘটাই উদ্ভাৱন কৰা হৈছে। মুঠ কৃষিকাল ১৫০-১৫৫ দিন। উৎপাদন প্ৰতি বিঘাত ১৮-২০ মেন পাব পাৰি।

ৰাজ্যখনৰ যিবোৰ অঞ্চল নিশ্চিতভাবে বানপানীৰ কবলত পৰে সেইবোৰ অঞ্চলত বানপানী অহাৰ আগতে বা বানপানী যোৱাৰ পিছত কৰিব পৰা কমদিনীয়া জাত নিৰ্বাচন কৰিব লাগে। এনেকুৱা পৰিস্থিতিত খাপ খাব পৰাকৈ বিশ্ববিদ্যালয়ে উদ্ভাৱন কৰা কম দিনীয়া (৯০-১০০ দিনৰ ভিতৰত) ধানৰ জাতসমূহ হৈছে - লুইত, কপিলি, দিচাং, কলং, দিখৌ ইত্যাদি। যিবোৰ অঞ্চলত সাময়িক ভাবে বানপানীৰ সৃষ্টি হয় অথবা নিশ্চিতভাবে বানৰ গৰাহত নপৰে সেইবোৰ অঞ্চলৰ বাবে বয়সীয়া কঠীয়া ৰোপণ কৰিলেও উৎপাদন কমি নোযোৱা জাত নিৰ্বাচন কৰিব লাগে। এনে দুবিধ জাত হৈছে - প্ৰফুল্ল আৰু গীতেশ। দুয়োবিধ জাতেই 'আকিশালী' আৰু 'কুশল' নামৰ জাত দুটা সংকৰণ ঘটাই উদ্ভাৱন কৰা হৈছে। কৃষিকাল ১৫০-১৫৫ দিন। প্ৰফুল্ল আৰু

গীতেশৰ বুঢ়া কঠীয়া ৰুইও অধিক উৎপাদন পাব পাৰি। সেয়েহে বানপানীৰ বাবে সময়মতে কঠীয়া ৰুব নোৱাৰিলেও প্ৰফুল্ল আৰু গীতেশৰ বয়সীয়া কঠীয়া ৰুই সুফল পোৱা যাব। এই ক্ষেত্ৰত প্ৰফুল্ল জাতটোৰ ৩০-৭৫ দিনীয়া আৰু গীতেশৰ ৩০-৬০ দিনীয়া বুঢ়া কঠীয়া ৰোপণ কৰিও আশা কৰা মতে উৎপাদন পাব পৰা যায়। ইয়াৰ উপৰিও নিশ্চিতভাবে বানৰ কবলত পৰা অঞ্চলৰ বাবে এন্দ্ৰুশালি, মনোহৰ শালি, বিৰাজ, কে.এম.জে ১-১৭-২, কে.এম.জে ১-১৯-১, আদি জাত নিৰ্বাচন কৰিব পাৰি এই কেইটা জাতৰো পলমকৈ ৰুলেও উৎপাদন দিব পৰাৰ ক্ষমতা আছে।

কঠীয়াতলী প্ৰস্তুতি: বানাক্রান্ত অঞ্চলৰ কৃষক ৰাইজে সমূহীয়াভাবে কঠীয়াতলী প্ৰস্তুত কৰিব পাৰে। কঠীয়াতলীখন ভালদৰে হালবাই মৈয়াই সমান কৰি লব লাগে। প্ৰস্তুতিৰ সময়তে গোবৰ বা পচনসাৰ প্ৰয়োগ কৰিলে কঠীয়াৰ বাঢ়ন ক্ষমতা বাঢ়ে। কঠীয়াতলীখন ৪ ফুট (১.২৫ মিটাৰ) বহল হিচাপে একো একোখন চিটা বনাৰ লাগে। প্ৰতিখন কঠীয়াতলী (চিটা)ৰ মাজত এফুট ব্যৱধান ৰাখিব লাগে। এনেকৈ ব্যৱধান ৰাখিলে লোৰবিলাকত পানী ৰাখিবলৈ সুবিধা হোৱাৰ উপৰিও প্ৰয়োজন সাপেক্ষে পোক-পৰুৱা বা বেমাৰ-আজাৰ

প্ৰতিৰোধৰ কাৰণে ঔষধ স্প্ৰে কৰিবলৈ সুবিধা হয়। ১০ মিটাৰ দীঘল আৰু ১.২৫ মিঃ বহল একোখন কঠীয়াতলীত এক কিঃগ্ৰাঃ বীজ সিঁচিব পাৰি। এবিঘা মাটি ৰুবৰ বাবে এনেকুৱা ১০ খন কঠীয়াতলীৰ প্ৰয়োজন হয়।

কঠীয়া ৰোপণ: বানাক্রান্ত অঞ্চলত বানপানী ওলাই যোৱাৰ পাছতহে কঠীয়া ৰুব পৰা যায়। সেয়েহে আগষ্ট মাহত বা আগষ্টৰ শেষ সপ্তাহতহে কঠীয়া ৰুব পাৰি। বানবিধস্ত অঞ্চলত যিহেতু পলমকৈ কঠীয়া ৰোৱা হয় সেইবাবে কঠীয়া ঘনকৈ ৰুব লাগে। অধিক উৎপাদনক্ষম উন্নত জাতৰ কঠীয়া ২০x১৫ ছেঃ মিঃ ব্যৱধানত ৰোৱা উচিত। কমদিনীয়া (৯০-১০০ দিন) জাতৰ ক্ষেত্ৰত ১০x১০ ছেঃ মিঃ ব্যৱধানত ৰুলে সুফল পোৱা যায়। গোছাই প্ৰতি ৫-৬ ডাল কঠীয়া ৰুব লাগে। যিবোৰ মাটিত বানপানীয়ে পলস পেলাই থৈ যায় সেইবোৰ মাটিত সাৰ প্ৰয়োগ নকৰিলেও হয়। সাময়িকভাবে বানৰ কবলত পৰা মাটিত ৰোৱনী চাহতে নিৰ্দ্ধাৰিত সাৰখিনি প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

বানপানী যোৱাৰ পাছত বোকাত সিঁচি কৰা ধান খেতি: যিবোৰ ঠাইত বানপানীৰ বাবে ছেপ্তেম্বৰ মাহৰ মাজ ভাগলৈকে কঠীয়া ৰুব পৰা নহয় সেইবোৰ ঠাইত গজালি মেলা বীজ

বোকাত সিঁচি খেতি কৰিব পাৰি। এইক্ষেত্ৰত হুস্ম্যা দী জাত ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে। লুইত, কপিলি, দিচাং, কলং আদি জাত ব্যৱহাৰ কৰি আশানুৰূপ উৎপাদন পাব পাৰি। বানপানী যোৱাৰ পাছতে মাটিডৰা হালবাই বোকা কৰি মৈয়াই লব লাগে। এতিয়া ওপৰত উল্লেখ কৰা জাতসমূহৰ গজালি মেলা বীজ বিঘাই প্ৰতি ১০ কিঃ গ্ৰাঃ হিচাপত সিঁচিব লাগে। শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত সিঁচিলে দুটা শাৰীৰ মাজত ২০ ছেঃ মিঃ বা ৮ ইঞ্চি ব্যৱধান ৰাখিব লাগে। বোকা কৰা মাটিত বীজ সিঁচাৰ পাছত বন-বাতৰ প্ৰকোপ বেছি হয় সেয়েহে বীজ সিঁচাৰ ২-৩ দিন আগেয়ে মাটিডৰা বুটাক্ল'ৰ বিঘাই প্ৰতি ৫০০ গ্ৰাম ৫ কিঃ গ্ৰাঃ শুকান বালিৰ লগত মিহলাই ছটিয়ালে বন-বাত নিয়ন্ত্ৰণ হয়।

শস্যৰক্ষা: বানপানী ওলাই যোৱাৰ পাছত অনিষ্টকাৰী কীট-পতংগই শস্যডৰা অনিষ্ট কৰা দেখা যায়। সেইবিলাকৰ ভিতৰত সাধাৰণতে মজাখোৱা, চৰহা পোক, টুপলিকটা আদিয়েই প্ৰধান। কীট-পতংগৰ আক্ৰমণ হোৱা দেখিলেই কৃষি সম্প্ৰসাৰণ কৰ্মী বা কৃষি উন্নয়ন বিষয়াৰ পৰামৰ্শ মতে বিহিত ব্যৱস্থা লব লাগে।

ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

আগতীয়া ফুল কবি আৰু বন্ধা কবিৰ খেতি

মানৱ দেহৰ গঠন আৰু পৰিপুষ্টিৰ বাবে যেনেদৰে শ্বেতসাৰ, প্ৰটিন আৰু চৰ্বীযুক্ত খাদ্যৰ আৱশ্যক, ঠিক তেনেদৰে ভিটামিন আৰু খনিজ লৱণযুক্ত খাদ্যৰো প্ৰয়োজন অতি বেছি। এই লাগতিয়াল ভিটামিন আৰু খনিজ লৱণবোৰ আমি নানাবিধ শাক-পাচলি আৰু ফল-মূলৰ পৰা পাব পাৰি। এই শাক-পাচলিবিলাকৰ ভিতৰত কবি অন্যতম প্ৰধান পাচলি। বতৰৰ পাচলি বতৰত লগাতো প্ৰকৃতিৰ নিয়ম। উন্নত বৈজ্ঞানিক পদ্ধতি অৱলম্বন কৰি আবতৰত কবি উৎপাদন কৰিব পাৰি। আবতৰত উৎপাদন কৰা কবিৰ বজাৰ মূল্যও অধিক। সেয়েহে আগতীয়া কবিখেতিৰ বিজ্ঞানসন্মত প্ৰণালী আলোচনা কৰাৰ আৱশ্যকতা আছে।

মাটি ৩ শস্যৰ উৎপাদিকা শক্তি মাটিৰ ওপৰত বহু পৰিমাণে নিৰ্ভৰ কৰে। কবিখেতিৰ বাবে পানী জমা নোহোৱা, ব'দঘাই, বালিচহীয়া পলসুৱা মাটি উপযোগী।

জাত: জাতেই উৎপাদন বৃদ্ধিৰ চাবি-কাঠি। ডাকৰ বচনতো আছে 'জাত লৈ পাত, বিধান লৈ ভাত'। সেয়েহে জাত নিৰ্বাচনৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ গুৰুত্ব দিয়া উচিত।

অসমৰ জলবায়ুৰ ওপৰত

নিৰ্ভৰ কৰি অনুমোদন কৰা আগতীয়াকৈ কৰিব পৰা কবিৰ জাতবোৰ তলত দিয়া ধৰণৰ -

ফুলকবি: আৰ্লি চাইনিজ প্ৰিন্স, জৱাহৰ মতি, আৰ্লি কুঁৱৰী।

বন্ধা কবি: গলডেন একৰ, প্ৰাইড অৱ ইণ্ডিয়া।

তাৰোপৰি বজাৰত আজিকালি হাইব্ৰীড জাতো পোৱা যায়।

কবিখেতি কৰিবলৈ প্ৰথমে বীজ সিঁচি পুলিবাৰীত পুলি গজাই ল'ব লাগে। ইয়াৰ বাবে ব'দঘাই ঠাইত ৩ ফুট বহল, ১০-১৫ ছেঃমিঃ ওখ আৰু সুবিধানুযায়ী দৈৰ্ঘ্যৰ ৫ মিটাৰ আকাৰৰ ভেটি প্ৰস্তুত কৰি তাত ২ পাচি পচনসাৰ, ২ পাচি বালি দি কোৰ মাৰি ভালদৰে ভেটিৰ মাটিখিনিৰ লগত মিহলি কৰি ল'ব লাগে। ভেটিৰ মাটিডোখৰ বীজাণু মুক্ত কৰি ল'বলৈ ০.১ শতাংশ কেপটান গভীৰতলৈ তিতি যোৱাকৈ মাটিত প্ৰয়োগ কৰি শোধন কৰি ল'ব লাগে। কীট-পতংগৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবৰ বাবে প্ৰতি বগমিটাৰত ২০ গ্ৰাম ৫ শতাংশ শক্তিৰ মালথিয়ন পাউদাৰ মিহলাই দিব লাগে।

বীজখিনি পুলিবাৰীৰ ভেটিত সিঁচাৰ আগতে প্ৰতি কিলোগ্ৰাম বীজত

তিনিগ্ৰাম কেপটাফ ঔষধ মিহলাই বীজৰ লগত অহা বেমাৰৰ বীজাণুৰ প্ৰতিৰোধৰ বাবে শোধন কৰি ল'ব লাগে। এতিয়া শোধন কৰা বীজখিনি পুলিবাৰীত সিঁচি দিব লাগে। সিঁচাৰ পিছত বীজখিনি পচনসাৰ বা গোবৰৰ গুৰি দি পাতলকৈ ঢাকি দিব লাগে। ইয়াৰ পিছত ভেটিৰ উপৰিভাগ তিতি যোৱাকৈ সম পৰিমাণৰ পানী দিব লাগে। পিছত ভেটিবোৰ খেৰ বা কলপাত দি বীজ নগজালৈকে ঢাকি ৰাখিব লাগে। বৰষুণৰ পৰা হাত সাৰিবলৈ চালিৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। পুলিৰ বয়স যেতিয়া ২৫-৩০ দিন হ'ব তেতিয়া মূল পথাৰত ৰুবৰ বাবে উপযোগী হয়। পুলিবিলাকক সবল আৰু টান কৰিবৰ বাবে দ্বিতীয় পুলিবাৰীত ১০-১৫ দিন ৰখাৰ ব্যৱস্থা কৰিব পাৰি।

বীজৰ পৰিমাণ:
ফুলকবি - ৮০ গ্ৰাম প্ৰতি বিঘাত;
বন্ধাকবি - ১০০ গ্ৰাম প্ৰতি বিঘাত।
বীজ সিঁচাৰ সময়: **ফুলকবি** - জুলাই - আগষ্ট; **বন্ধাকবি** চেপ্তেম্বৰ - অক্টোবৰ।
পুলি ৰোপণ: পুলি ৰোৱাৰ আগতে মূল পথাৰত যথেষ্ট পৰিমাণে পচনসাৰ (প্ৰতি বিঘাট ১ টন) প্ৰয়োগ কৰি ভালদৰে চহ কৰি মৈয়াই সমান কৰি ল'ব লাগে। মাটি

পৰীক্ষা কৰি প্ৰতি তিনিবছৰত চূণ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

পুলি ৰোপণৰ দূৰত্ব: **ফুল কবি** - ৪৫ ছেঃমিঃ x ৪৫ ছেঃমিঃ; **বন্ধা কবি** - ৬০ ছেঃমিঃ x ৩০ ছেঃমিঃ।

সাৰ প্ৰয়োগ: কোনো এবিধ শস্যৰ অধিক উৎপাদনৰ আধাৰ হৈছে সাৰ বা ইয়াক খাদ্য হিচাবে লগা প্ৰয়োজনীয় মৌল। মাটিত গোবৰ সাৰৰ লগতে মাটিৰ স্বাস্থ্য পৰীক্ষাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ৰাসায়নিক সাৰ যেনে - ইউৰীয়া, একক চুপাৰ ফচফেট আৰু মিউৰেট অৱ পটাছ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। কবিখেতিৰ অনুমোদিত সাৰৰ পৰিমাণ তলত দিয়া ধৰণৰ -

ফুলকবি: বিঘাই প্ৰতি ১ টন গোবৰ বা পচন সাৰ, ২২.৫ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ৫০ কিঃগ্ৰাঃ একক চুপাৰ ফচফেট, ১৩ কিঃগ্ৰাঃ মিউৰেট অৱ পটাছ আৰু ১ কিঃগ্ৰাঃ বৰাক্স প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

বন্ধাকবি: বিঘাই প্ৰতি ১ টন গোবৰ বা পচন সাৰ, ৩০ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ৫০ কিঃগ্ৰাঃ একক চুপাৰ ফচফেট, ১৩ কিঃগ্ৰাঃ মিউৰেট অৱ পটাছ আৰু ১ কিঃগ্ৰাঃ বৰাক্স প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। ইয়াৰ অৰ্দ্ধেক ইউৰীয়া আৰু বাকীখিনিৰ সম্পূৰ্ণ ভাগ শেষৰ বাৰ মাটি চহ কৰাৰ সময়ত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। বাকী আধাভাগ ইউৰীয়া পুলি ৰোৱাৰ এমাহৰ পিছত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।
পৰিচৰ্যা: পথাৰত পুলি ৰোৱাৰ পৰা

সজল ধৰালৈকে জলসিঞ্চন কৰি থাকিব লাগে আৰু প্ৰয়োজন সাপেক্ষে ১০ দিনৰ ব্যৱধানত দিব লাগে। শস্য কালছোৱাত পথাৰডৰাৰ পৰা বন-বাতবোৰ আঁতৰাই থাকিব লাগে।

শস্য ৰক্ষা: শস্য উৎপাদনৰ এটা প্ৰধান অন্তৰায় হৈছে নানা ধৰণৰ অনিষ্টকাৰী পোক আৰু বেমাৰ। তাৰ ভিতৰত উল্লেখনীয় কীট আৰু বেমাৰৰ প্ৰতিকাৰ তলত দিয়া হ'ল।

১) পাতখোৱা পোক: মালথিয়ন ৫০ ইচি নামৰ ঔষধবিধৰ ১.৫ মিঃলিঃ ১ লিটাৰ পানীত মিহলাই শস্যৰ পাতত স্প্ৰে কৰিব লাগে।

২) মাটিত থকা ভূৰ পোক, কুমটি, ৰঙা পৰুৱা: ৫ শতাংশ শক্তিৰ মালথিয়ন পাউদাৰ প্ৰতিবিঘাত তিনি কিলোগ্ৰাম হিচাবে মাটিত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। এই পাউদাৰ পুলি ৰোৱাৰ আগতে মাটিত প্ৰয়োগ কৰা উচিত।

৩) গুৰি পাঁচা বেমাৰ: এই বেমাৰৰ পৰা খেতিডৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ এগ্ৰ'মাইচিন ২ গ্ৰাম প্ৰতি ১০ লিটাৰ পানীত মিহলাই মাটিত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

উৎপাদন: ফুলকবি - বিঘাই প্ৰতি ২০ - ২৩ কুইণ্টল; আৰু বন্ধাকবি - বিঘাই প্ৰতি ২০ - ২৬ কুইণ্টল।

হিমাদ্ৰী শেখৰ দত্ত

